

Bestuurlijke Nota

Benutten van EU-middelen

Doeltreffendheidsanalyse naar het benutten van Europese middelen om de ambities van de Provincie Zeeland te realiseren

Definitief

4 juni 2024

Colofon

De rekenkamer Zeeland voert onafhankelijk onderzoek uit naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het door de Provincie Zeeland gevoerde beleid. Daarmee versterkt de rekenkamer de kaderstellende en controlerende rol van Provinciale Staten. Het vergt voor Provinciale Staten veel tijd en deskundigheid om zelf (beleids)onderzoek uit te voeren. De rekenkamer ondersteunt Provinciale Staten om de rol van Provinciale Staten binnen het dualisme op Provinciaal niveau te versterken. De rekenkamer Zeeland is een onafhankelijk instituut en bestaat uit een bestuur, een ambtelijk secretaris en medewerkers. Voor meer informatie: www.rekenkamerzeeland.nl.

De bestuursleden van de rekenkamer Zeeland zijn: mr. G.A.A. van Rijswijk-van Mook (voorzitter), drs. H.J.W. Verdellen en T. Groenendijk-de Vos MA.

De portefeuillehouder van dit onderzoek naar het benutten van EU-middelen is T. Groenendijk-de Vos MA.

Het onderzoek is uitgevoerd door het onderzoeksteam van de rekenkamer Zeeland, bestaande uit:
(projectleider), en in samenwerking met
adviesbureau ERAC:

“geld zoekt bestemming of bestemming zoekt geld?”

De lidstaten van de Europese Unie (EU) bekostigen de EU-begroting. Het gros van de samengebrachte middelen wordt ingezet om gemeenschappelijke beleidsdoelen te bereiken. Op deze wijze vloeien EU-middelen in een 7-jarig kader naar lidstaten afhankelijk van het verwachte doelbereik van diverse EU-fondsen, het innovatiepotentieel van aangedragen lokale (publieke en private) projecten, tijdsplanning en samenwerking over de grenzen van lidstaten.

Dit rekenkameronderzoek beziet hoe de provincie Zeeland (in brede zin) acteert en voldoet aan de randvoorwaarden om succesvol te zijn bij het benutten van Europese middelen om Provinciale doelen te bereiken. De focus van het onderzoek ligt op de Europese Programma's waar de provincie het meeste invloed op heeft.

Daar de benuttingskans op EU-middelen grotendeels rust op passende projecten en de provincie deze aanjaagt met netwerkpartners, is het van belang dat elk overheidsorgaan, elke onderneming en elk instituut binnen de provincie Zeeland zich bewust is dat deze externe middelen hun beleidsbestemmingen kunnen ondersteunen. De rekenkamer Zeeland roept eenieder op kennis te nemen van de financiële EU-faciliteiten en deze breed uit te dragen.

Met dank aan de respondenten in dit onderzoek die tijd en kennis beschikbaar stelden,
namens het bestuur van de rekenkamer Zeeland,

mr. G.A.A. van Rijswijk - van Mook

Voorzitter

1	INLEIDING	5
1.1	Waarom dit onderzoek? _____	5
1.2	Doelstelling _____	5
1.3	Scope en afbakening _____	5
1.4	Afbakening _____	6
1.5	Centrale vraag _____	6
1.6	Onderzoeksmethode _____	6
1.7	Leeswijzer _____	7
2	UITLEG BIJ BEGRIPPEN EN AFKORINGEN	8
3	SAMENVATTING VAN HET ONDERZOEK	12
3.1	Welke Europese Programma's zijn er en hoe worden deze benut in Zeeland? _____	12
3.2	Wat zijn Randvoorwaarden om optimaal Europese middelen te benutten? _____	15
3.3	Hoe zijn de randvoorwaarden geborgd bij de Provincie Zeeland in de praktijk? _____	18
3.4	Hoe zijn Provinciale Staten betrokken en werden zij door GS geïnformeerd? _____	23
3.5	Is er mogelijk sprake van onderbenut potentieel (al dan niet meetbaar kwantitatief)? _	23
3.6	Wat zijn de sturingsmogelijkheden voor Provinciale Staten? _____	26
4	GOOD PRACTICES	27
5	CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN	29
6	REACTIE VAN GEDEPUTEERDE STATEN	32
7	NAWOORD REKENKAMER ZEELAND	34

1 INLEIDING

Deze bestuurlijke nota (BN) biedt samenvattend de resultaten van de doeltreffendheidsanalyse van de rekenkamer Zeeland naar het benutten van Europese middelen om de ambities van de Provincie Zeeland te realiseren. Dit hoofdstuk beschrijft de aanleiding van het onderzoek, de doel- en vraagstelling, alsmede de onderzoeksaanpak en de leeswijzer.

1.1 WAAROM DIT ONDERZOEK?

Met enige regelmaat valt in het nieuws te lezen dat een project in Zeeland (mede) wordt gefinancierd met middelen afkomstig uit een Europees fonds of subsidieregeling. Dit soort projecten leveren een bijdrage aan de maatschappelijke opgaven waar de Provincie samen met andere partners in het Zeeuwse voor staat en aan werkt.

Het is gezien het verwachte aanmerkelijke maatschappelijke en financiële belang, dat samengaat met het benutten van Europese middelen, reden voor de rekenkamer geweest om na te gaan hoe succesvol de Provincie Zeeland is bij het benutten van Europese middelen. Door diverse fracties uit Provinciale Staten (PS) is de rekenkamer gewezen op dit onderwerp. De wijze waarop en de mate waarin Europese middelen worden aangevraagd en toegekend aan de Provincie, wordt door Statenleden gezien als een 'black box'. Het ervaren gebrek aan inzicht is een ongewenste situatie, gelet op de kaderstellende en controlerende rol van Provinciale Staten.

De rekenkamer deed eerder onderzoek naar het benutten van Europese fondsen in 2015.¹ Er bleek uit de fractiegesprekken interesse hoe de aanbevelingen van destijds zijn opgepakt. Het antwoord op deze vraag maakt integraal onderdeel uit van dit onderzoek, negen jaar later.

1.2 DOELSTELLING

De doelstelling van het onderzoek is als volgt:

Een kwalitatief oordeel geven of de Provincie Zeeland voldoet aan de randvoorwaarden om succesvol te zijn bij het benutten van Europese middelen om Provinciale doelen te bereiken, teneinde de kaderstellende en controlerende rol van Provinciale Staten te versterken. Indien meetbaar en aanwezig wordt onderbenut potentieel aangegeven.

1.3 SCOPE EN AFBAKENING

De scope van het onderzoek ligt enerzijds op het identificeren en analyseren van kwantitatieve data. Anderzijds ligt de focus op een kwalitatieve analyse van randvoorwaarden om succesvol te zijn bij het benutten van EU-middelen uit Europese programma's, te weten:

- Adequaate beleids- en afwegingskader;
- Adequaate strategisch inspelen;
- Voldoende voor- en cofinanciering;
- Realisatie van sterke netwerken;
- Voldoende kennis, kunde en samenwerking in de Provinciale organisatie;
- Capaciteit in de Provinciale organisatie;
- Adequate communicatie/profilering;
- Benutten van governance;

¹ [Link onderzoek Europese fondsen 2015 - rekenkamer Zeeland \(2015\)](#)

- Benutten van lobbypositie.

In paragraaf 2.2 zijn deze randvoorwaarden nader omschreven.

Binnen de scope vallen zowel het benutten van Europese programma's door de Provinciale organisatie zelf onder verantwoordelijkheid van Gedeputeerde Staten (GS), als het benutten van middelen door projectpartners van de Provincie binnen de Provinciale opgaven en de rol die de Provincie daarbij heeft als aanjager in de regio.

1.4 AFBAKENING

De volgende afbakening is van toepassing, buiten de scope van het rekenkameronderzoek valt het volgende:

- De vraag of de personele en materiele inzet van de Provincie om Europese middelen uit Europese programma's te verkrijgen effectief is geweest ten opzichte van andere verkrijgingsopties, zoals bijvoorbeeld Rijkssubsidies.
- De vraag of de inzet van de EU-middelen feitelijk bijdragen aan de realisatie van de Provinciale opgaven. En of de kosten van het benutten van Europese programma's opwegen tegen de baten.
- De vraag of het beïnvloeden van Europese regelgeving in het voortraject gericht op de directe belangen van de Provincie gebeurt en of dit functioneel is geweest.
- De verantwoording over de resultaten van de toegekende EU-middelen aan derde partijen, zoals de Europese Unie.

1.5 CENTRALE VRAAG

Het onderzoek geeft antwoord op de volgende centrale vraag.

In hoeverre waren randvoorwaarden voor de Provincie Zeeland in de periode 2019 – 2023 aanwezig om succesvol Europese middelen te benutten, blijkend uit casuïstiek en is er gelet op de resultaten sprake van mogelijk onderbenut potentieel (indien meetbaar kwantitatief)?

Casuïstiek: Benutten Europese middelen ten behoeve van de Zeeuwse opgaven

Het werkterrein van de Provincie Zeeland waarbinnen Europese middelen benut kunnen worden is omvangrijk. De rekenkamer kan derhalve Provinciale Staten geen compleet inzicht bieden in de mate waarin randvoorwaarden aanwezig zijn om Europese fondsen te benutten. Daarom kiest de rekenkamer Zeeland ervoor te werken met casuïstiek. De casuïstiek richt zich op een aantal prominente Zeeuwse opgaven, waarvan bekend is dat er mogelijkheden zijn voor het benutten van Europese middelen:

- Klimaatadaptatie (o.a. Deltaplan Zoet water)
- Energietransitie (o.a. Regionale energiestrategie)
- Landelijk gebied (o.a. Uitvoerings- en gebiedsprogramma)
- Mobiliteit: openbaar vervoer (o.a. Regionale mobiliteitsstrategie)
- Onderwijs en Arbeidsmarkt (o.a. Aanvalsplan arbeidsmarkt/Campus Zeeland)

1.6 ONDERZOEKSMETHODE

Deze studie is gebaseerd op literatuuronderzoek van relevante documenten zoals beleidsstukken, adviesrapporten, begrotingen, jaarverslagen en voortgangsrapportages. Het aantal betrokken (overheids)organisaties binnen Zeeland bij EU-middelen is omvangrijk, derhalve hebben enkel gesprekken plaatsgehad met een selectie van kernpartners als gemeenten, Impuls Zeeland (de ontwikkelingsmaatschappij van Zeeland) en de Hogeschool Zeeland. Ook zijn interviews gehouden met betrokken

ambtenaren binnen de Provincie Zeeland en is gesproken met de verantwoordelijk gedeputeerde bij aanvang en afronding van het onderzoek. Bijlage 1 van de Nota van Bevindingen geeft een beschrijving van de geraadpleegde bronnen.

De studie is uitgevoerd in samenwerking met adviesbureau ERAC uit Eindhoven. Op de Nota van Bevindingen is ambtelijke wederhoor toegepast. Er is tevens met twee experts die betrokken zijn bij wetenschappelijk onderzoek over onder andere Europese Programma's en de rol van lokale en regionale overheden daarbij, gereflecteerd op de onderzoeksresultaten.²

1.7 LEESWIJZER

Deze Bestuurlijke Nota bevat een samenvatting van het onderzoek en beschrijft conclusies en aanbevelingen. Vervolgens is de bestuurlijke reactie van Gedeputeerde Staten (GS) van het onderzoek opgenomen in deze nota. Daaraan vooraf is een uitleg gegeven van afkortingen en begrippen. Deze nota sluit af met het nawoord van de rekenkamer.

De Nota van Bevindingen, te raadplegen op de website van de rekenkamer Zeeland, gaat dieper in op de onderzoeksresultaten. [Link](#)

² Dr. M. Van Keulen – Lector Haagse Hogeschool: Changing Role of Europe en Dr. H. Vollaard – Universitair hoofd-docent Public Governance and Management – Universiteit Utrecht

Onderstaand worden begrippen en afkortingen toegelicht, die in deze bestuurlijke nota aan de orde zijn.

EaSI

Het programma voor werkgelegenheid en sociale innovatie (EaSI) is een Europees financieringsinstrument dat kwalitatief goede en duurzame werkgelegenheid promoot. Dit is een subsidiemogelijkheid waarbij rechtstreeks in Brussel subsidie kan worden aangevraagd.

EFRO

Met het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO) wil de Europese Unie de economische verschillen tussen Europese regio's kleiner maken. Er zijn nationale EFRO-programma's en er zijn internationale programma's.

- De nationale EFRO programma's worden 'landsdelige' programma's genoemd en Nederland is onderverdeeld in vier landsdelen: Noord, Oost, West en Zuid. De gehele provincie Zeeland valt binnen het (OPZuid), samen met Noord-Brabant en Limburg (zie verder OPZuid).
- De internationale EFRO programma's worden Interreg programma's genoemd (zie verder Interreg).

Europese Programma's

Europese Programma's zijn een belangrijk uitvoeringsinstrument van de Europese Commissie om beleid uit te voeren. Het Europees Parlement stelt het beleid vast en stelt hiervoor de fondsen beschikbaar in een meerjarige begroting. Via Wet- en regelgeving besluit het Europees Parlement hoe de Commissie, Lidstaten en/of mogelijk andere betrokkenen Programma's dienen in te zetten en toe te wijzen, het zogeheten 'beheer'.

Just Transition Fund (JTF)

Het [Just Transition Fund \(JTF\)](#) is een nieuw fonds in de periode 2021 – 2027, dat door de Europese Commissie in het kader van de Europese Green Deal is opgericht.

JTF heeft als hoofddoel om regio's en mensen in staat te stellen om te gaan met de sociale, economische en milieueffecten van de transitie naar een klimaatneutraal Europa. Het fonds financiert diversificatie en modernisering van de plaatselijke economie en verzacht de negatieve gevolgen voor de werkgelegenheid.

In Nederland hebben de ministeries van EZK en Provincies en grote gemeenten de krachten gebundeld om gezamenlijk het JTF-programma vorm te geven om aanspraak te maken op de middelen uit het fonds. Meer informatie over JTF is opgenomen in bijlage 4.

LIFE

LIFE is een Europese programma voor activiteiten en projecten die een bijdrage leveren aan het klimaat, het milieu en de natuur. Het programma biedt voor veel verschillende onderwerpen mogelijkheden, denk aan energie-efficiëntie, biodiversiteit, luchtkwaliteit en circulaire economie. LIFE is een subsidiemogelijkheid waarbij rechtstreeks in Brussel subsidie kan worden aangevraagd.

OPZuid

Het Operationeel Programma EFRO Zuid-Nederland (OPZuid) is een regionaal Europees programma. Het doel van het OPZuid programma in de periode 2021-2027 is om mkb'ers te stimuleren innovatieve projecten te starten op één of meer van de vijf maatschappelijke transities:

1. Energietransitie
2. Klimaattransitie
3. Grondstoffentransitie

4. Landbouw- en voedingstransitie
5. Gezondheidstransitie

Meer informatie over OPZuid is opgenomen in bijlage 2 van de nota van bevindingen

Interreg

Verzamelnaam voor Interregionale Europese EFRO programma's. Voor de Provincie Zeeland zijn er vier Interreg Programma's beschikbaar:

- Interreg Vlaanderen-Nederland: stimuleert samenwerking tussen direct aangrenzende regionale gebieden.
- Interreg North Sea en Interreg North-West Europe: stimuleren transnationale samenwerking tussen een grote groep Europese landen.
- Interreg Europe: Stimuleert interregionale samenwerking tussen regio's in heel Europa.

Elk Interreg programma heeft een eigen doelstelling, organisatie en governancestructuur. Bijlage 3 van de nota van bevindingen gaat hier nader op in.

POP3/NSP

Het Plattelandsontwikkelingsprogramma 3 (POP3) en het Nationaal Strategisch Plan zijn de Nederlandse uitwerking van het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB).

POP3 liep van 2014 t/m 2020. Vervolgens is er sprake geweest van een transitieperiode in de periode 2021 t/m 2022, ook wel POP3plus genoemd. De reden van deze transitieperiode lag in het feit dat het nieuwe gemeenschappelijke landbouwbeleid van de Europese Unie (GLB) later in werking zou treden dan oorspronkelijk bedoeld was (1 januari 2023 in plaats van 1 januari 2021). Vanaf 2023 is het NSP het Europees programma waar onder regie van lidstaat Nederland Europese in samenwerking met Provincies middelen verstrekt worden.

Regionale regie

De uitvoering van Programma's kan Europees of nationaal zijn, maar het komt ook voor dat het beheer (gedeeltelijk) regionaal is. Gedeputeerde Staten hebben dan een belangrijke rol in de uitvoering. Er zijn besluitvormende, toezichthoudende en/of adviserende/beleidsvormende taken in de governance.

De volgende EU-programma's kennen regionale regie:

- Operationeel Programma Zuid (OPZuid)
- Diverse Interreg Programma's
- Plattelandsontwikkelingsprogramma/Nationaal Strategisch Plan (POP3/NSP)
- Just Transition Fund (JTF)

Onderstaande tabel geeft de taken van de Provincie in de governance van deze programma's

Europees programma	Taken Governance Provincie Zeeland
OPZUID	- Lid van Comité van Toezicht (GS-Lid) - Lid stuurgroep (GS-lid) - Vaststellen samenwerkingsovereenkomst Programma (GS) - Beleidsmatige input Regionale Innovatiestrategie (ambtelijk en GS) - Beleidsmatige input Samenwerkingsconvenant ter uitvoering van programma (ambtelijk) - Beleidsmatige input uitvoering programma(ambtelijk)
Interreg Vlaanderen-Nederland	- Lid van Comité van Toezicht, inclusief toekennen subsidies aan projecten (GS-Lid) - Vertegenwoordigd in secretariaat (ambtelijk) - Lid coördinatorenoverleg grensregio - Vaststellen samenwerkingsovereenkomst en projectplan technische bijstand (GS)

Interreg North West Europe, North Sea en Europe	- Lid van nationale adviescomités (ambtelijk) - Soms lid van stuurgroepen (het lidmaatschap wisselt tussen overheden, ambtelijk)
POP/NSP	- Lid bestuur POP3/NSP (GS-lid) - Via IPO (zowel bestuurlijk als ambtelijk in adviescommissie vitaal Platteland) - Coördinatorenoverleg NSP (ambtelijk)
Just Transition Fund	- Lid Comité van toezicht (het landelijke monitoringscomité; (GS-lid) - Lid regionale stuurgroep JTF (GS-lid) - Beleidsmatige input in landelijk coördinatie-overleg (ambtelijk) - Vaststellen regionaal transitieplan en regionale governancestructuur (GS)

Onderstaande tabel beschrijft de Programma's met regionale regie.³

Europees Programma	Betrokken regio's	Beschikbare middelen Programmaperiode 2021-2027
OPZuid	Provincies Zeeland, Noord-Brabant en Limburg.	Totaal € 110 miljoen Streefwaarde voor Zeeland 1/6 deel = € 18,3 miljoen
Interreg Vlaanderen – Nederland	Limburg (NL), Noord-Brabant, Zeeland, West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Antwerpen, Vlaams-Brabant en Limburg (B).	Totaal € 150 miljoen, Streefwaarde voor Zeeland 1/6 deel = € 25 miljoen
Interreg Twee Zeeën	Kustregio's Noord-Holland, Zuid-Holland, Vlaanderen (gedeeltelijk), West-Brabant, Zeeland (gehele grondgebied, Kuststreek zuidelijk en zuidoost Groot-Brittannië. Noord-West Frankrijk gedeeltelijk.	Geen middelen ⁴
Interreg North-West Europe	Heel Nederland, België, Ierland, Luxemburg, Zwitserland en delen van Frankrijk en Duitsland	Totaal € 310 miljoen Geen streefwaarden voor regio's
Interreg North Sea Region	Heel Nederland en Denemarken, delen van België, Duitsland, Frankrijk, Noorwegen en Zweden	Totaal € 158 miljoen Geen streefwaarden voor regio's
Interreg Europe	De Europese Unie, Noorwegen en Zwitserland.	Totaal € 379 miljoen Geen streefwaarden voor regio's
Just Transition Fund	Regio's Groningen-Emmen, IJmond, Groot-Rijnmond, West-Noord-Brabant, Zeeuws-Vlaanderen, inclusief gemeenten Borsele en Vlissingen, Zuid-Limburg.	Totaal € 600 miljoen € 56,3 miljoen voor regio Zeeuws-Vlaanderen/gemeenten Borsele en Vlissingen
Nationaal Strategisch Plan (voorheen POP3)	Alle Nederlandse provincies	Voor Zeeland € 26 miljoen ⁵

³ Onder Governance wordt verstaan alle besluitvormende, toezichthoudende en adviserende/beleidsvormende taken van de Provincie, die er zijn binnen de Europese programma's welke onder regionale regie vallen. Hoofdstuk 2.3 van de Nota van Bevindingen gaat nader in op de governancerol.

⁴ Tot 2021 maakte Zeeland onderdeel uit van het Interreg 2 Zeeën 2014-2020, dat niet is voortgezet wegens de uittreding van Groot-Brittannië uit de Europese Unie, waardoor het achtergebleven samenwerkingsgebied niet meer aan de voorwaarden voldeed om zich te kwalificeren als Programma.

⁵ Exclusief Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer

Tabel 1. Beschrijving van voor de Provincie Zeeland belangrijkste EU-programma's

React-EU

De Europese Unie stelde in 2021 en 2022 extra middelen beschikbaar voor economisch herstel van de regio's als gevolg van de corona pandemie in het "Recovery assistance for cohesion and the territories of Europe" (React-EU). Het budget van React-EU is in Nederland onder andere uitgegeven via de nationale EFRO-programma's. Binnen het programma OPZuid is door React-EU ongeveer € 50 miljoen extra ter beschikking gekomen voor onder andere Zeeuwse projecten in de jaren 2021 en 2022.

3.1 WELKE EUROPESE PROGRAMMA'S ZIJN ER EN HOE WORDEN DEZE BENUT IN ZEELAND?

Er zijn tientallen Europese Programma's waarin subsidiemogelijkheden liggen voor overheden, bedrijfsleven, onderwijs en/of maatschappelijke organisaties in Zeeland⁶. Enerzijds is het de bedoeling dat alle betrokken regio's profiteren van de ontwikkelingskansen die de programma's beogen te vergroten. Anderzijds is de daadwerkelijke verdeling van de Europese middelen over regio's en projecten afhankelijk van de kwaliteit van projecten die ingediend worden. Dat is onderdeel van de problematiek waar de Provincie voor staat.

Organisaties in Zeeland zijn vaak relatief klein en moeten in de regio en/of daarbuiten samenwerken om in aanmerking te komen voor Europese subsidies. Innovatie bij het MKB vormt een cruciaal kernpunt kijkend naar de scope van de regionale EU-programma's. Het is belangrijk dat bedrijven ondersteund worden bij innovatieprocessen, dat in beeld is bij de Provincie wat nodig is en hoe ze leren van elkaar. NV Impuls Zeeland speelt daar als regionale ontwikkelingsmaatschappij een belangrijke rol in onder andere namens de Provincie Zeeland (de Provincie bezit 66% van de aandelen in Impuls).

In Zeeland ontbreekt een groot kenniscluster rond een universiteit, zoals bijvoorbeeld Provincies Brabant, Zuid-Holland en Gelderland dat wel kennen rond TU-Eindhoven, TU-Delft en Wageningen Universiteit. De universiteiten zelf en daaraan gekoppelde startups zijn erg bedreven in het benutten van innovatiefondsen, zoals OPZuid of onderzoeksfondsen als Horizon. Horizon is een Europees fonds waar in Zeeland weinig gebruik van wordt gemaakt, omdat de kwaliteit om daar aanspraak op te maken beperkt aanwezig is. De Provincie houdt zich dan ook weinig bezig met het benutten van Horizon. Wel is het zo dat Horizon in de toekomst interessanter kan worden, nu er met Campus Zeeland samengewerkt wordt met Universiteit Gent, Utrecht University en Wageningen Universiteit in het Delta Climate Centre.

De mogelijkheden voor subsidie binnen de regionale Europese programma's hebben over het algemeen een goede match met de maatschappelijke opgaven waar de Provincie zich hard voor maakt en doelen die daarop zijn geformuleerd in de door Provinciale Staten vastgestelde beleidskaders, met als samenvatting de Provinciale begroting. Gedeputeerde Staten hebben in een recente [publicatie](#) beschreven voor welke Zeeuwse opgaven er financieringsmogelijkheden zijn in de regionale programma's (zie navolgende figuur).

De figuur laat zien dat er voor vrijwel alle Provinciale opgaven mogelijkheden liggen tot financiering binnen de Europese regionale programma's. Een uitzondering is 'veiligheid'. Binnen het Europees beleid waar de regionale Europese programma's op zijn gestoeld, te weten het Cohesiebeleid, De Green Deal en/of het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid krijgt dit thema minder aandacht dan de overige opgaven. Dit is mogelijk een lobby-opgave, omdat de programma's worden verdeeld op basis van de Europese meerjarenbegroting. De inzet daarvoor wordt het komende jaar in Den Haag en Brussel bepaald.

⁶ In de Nota van Bevindingen (hoofdstuk 2.1) wordt nader ingegaan op alle mogelijkheden.

Subsidieprogramma's 2023 e.v.		EU-programma's						
In getoonde matrix is per subsidieprogramma aangegeven voor welke Zeeuwse opgaven subsidie beschikbaar is:								

Benutten Europese middelen: Totaal Zeeland alle Europese programma's		
	Periode 2014-2020	Periode 2021 tot heden
Europese regie	€ 67,5 miljoen	€ 6,2 miljoen
Nationale regie	€ 17,5 miljoen	€ 0,9 miljoen
Regionale regie	€ 75,0 miljoen	€ 73,1 miljoen
Totaal	€ 160,5 miljoen	€ 80,4 miljoen

Tabel 2. Benutting middelen Europese programma's Zeeland 2014 t/m 2020 en 2021 tot heden

Wanneer er ingezoomd wordt op de programma's met regionale regie ontstaat het volgende beeld (zie tabel 3). In de periode 2014 t/m 2020 werden uit POP3 de meeste middelen verworven in Zeeland, gevolgd door Interreg Twee Zeeën, OPZuid en Interreg Vlaanderen-Nederland. In de periode 2021 t/m 2027 worden tot nu toe vanuit het Just Transition Fund en Interreg-Vlaanderen de meeste middelen verworven.

Benutten Europese middelen: Totaal Zeeland per regionaal programma		
	Periode 2014-2020	Periode 2021 tot heden ⁷
OPZuid	€ 16 miljoen	€ 4,6 miljoen
POP3/NSP	€ 28,5 miljoen	€ 3,8 miljoen
Interreg Vlaanderen-Nederland	€ 10 miljoen	€ 11,9 miljoen
Just Transition Fund	-	€ 52 miljoen
Interreg Twee Zeeën	€ 18,5 miljoen	Geen middelen beschikbaar ⁸
Interreg North Sea	€ 2,1 miljoen	€ 0,8 miljoen
Interreg North West Europe	€ 0,4 miljoen	€ 0,2

Tabel 3. Benutting regionale programma's Zeeland totaal in 2014-2020 en 2021 tot heden

Nadere analyse: Middelen ten gunste van de Provinciale begroting

Onderstaande tabel geeft weer hoeveel Europese subsidie de Provincie Zeeland als organisatie ontving voor projecten waar de Provincie (lead)partner in was of nog steeds is. Hierbij wordt opgemerkt dat in de begroting van de Provincie Zeeland geen rekening gehouden wordt met potentiële inkomsten vanuit Europese programma's. Deze worden pas geraamd als er ook daadwerkelijk goedkeuring is ontvangen op projectvoorstellen.

⁷ Peildatum 1 maart 2024, m.u.v. JTF: peildatum 1 mei 2024

⁸ Zie voetnoot 4

Totaal Europese subsidie aan de Provincie Zeeland 2014 t/m 2020				
Periode 2014 - 2020			Periode 2021 - heden ⁹	
	Projecten	EU-subsidie	Projecten	EU-subsidie
LIFE	1	€ 455.019	-	-
EaSI	1	€ 27.389	-	-
OPZuid	2	€ 394.299	-	-
POP3	4	€ 3.659.201	-	-
Interreg Vlaanderen-Nederland	4	€ 817.436	4	€ 1.225.022
Interreg North Sea	1	€ 239.860	-	-
Interreg 2 Zeeën	2	€ 442.515	-	-
Totaal	15	€ 6.035.719	4	€ 1.225.022

Tabel 4. Ontvangen subsidie uit Europese programma's voor projecten van de Provincie Zeeland 2014-2020 en 2021 - heden

Provinciale cofinanciering aan Europese projecten

Er is geen totaal overzicht van de cofinanciering die de Provincie verstrekt ten behoeve van projecten van andere partijen die EU-middelen benutten.

Er is echter voor POP3/NSP en OPZUID in de organisatie wel bekend hoeveel cofinanciering verstrekt wordt. Voor andere financiële bijdragen door de Provincie aan projecten die ook gefinancierd worden met middelen uit Europese programma's, is er geen overzicht. Deze cofinanciering vindt plaats vanuit diverse beleidsbudgetten en wordt niet apart geregistreerd. In bijvoorbeeld het subsidieregister is niet opgenomen of er (ook) sprake is van financiering uit Europese programma's.

3.2 WAT ZIJN RANDVOORWAARDEN OM OPTIMAAL EUROPESE MIDDELEN TE BENUTTEN?

De rekenkamer onderscheidt negen randvoorwaarden die van belang zijn om Europese middelen te benutten die herleid zijn uit het [koersdocument EU 2021-2027](#) van de Provincie Zeeland. De randvoorwaarden zijn vervolgens nader ingevuld op basis van gesprekken met betrokkenen in de Provinciale organisatie, experts en bestudeerde literatuur. De mate waarin randvoorwaarden zijn geborgd bepalen samen in hoeverre er in het door de Provincie Zeeland gevoerde beleid sprake is van het inspelen op de kansen die geboden worden in Europese programma's.

⁹ Peildatum 1 maart 2024

1. Adequaat beleids- en afwegingskader

Een duidelijk beleidskader geeft richting aan het proces van EU-middelenverwerving en creëert daarmee bestuurlijk draagvlak. Tevens voorziet een adequaat beleidskader in een afwegingskader wanneer een subsidiemogelijkheid zich voordoet: draagt de Europese bijdrage voldoende in potentie bij aan het beoogde beschreven beleidsdoel van de Provincie, past het bij de Provinciale rol en is het project uitvoerbaar?

2. Adequaat strategisch inspelen

Werken vanuit een Europastrategie betekent dat er is beredeneerd vanuit de beleidsdoelstellingen op welke wijze de Provincie Zeeland Europese middelen wil benutten. Wat is daarvoor nodig en hoe gaat dat bereikt worden? Een strategie maakt mede mogelijk dat een organisatie niet ad hoc van openstelling naar openstelling rent. Onderdeel van een strategie is de afweging tussen (beleids)prioriteiten en kansrijkheid gelet op Europees beleid. Zo ontstaan focus in de prioriteiten en kan de Provincie vervolgens kiezen welke rol ze wil/kan vervullen, zoals bijvoorbeeld wel of geen regie nemen. Idealiter geeft de strategie een duidelijk Zeeuws profiel als input voor waar de organisatiekracht moet liggen in termen van geld, personeel en wat belangrijk is in netwerken, communicatie en lobby.

3. Voldoende voor- en cofinanciering

Voldoende beschikbare cofinanciering is een randvoorwaarde om Europese middelen te benutten. Dit wordt namelijk door de meeste EU programma's voorgeschreven. De cofinanciering kan zowel uit publieke als private middelen bestaan. De meeste programma's kennen per openstelling een steunpercentage toe, de overige bijdrage moet zelf via een cofinanciering worden ingebracht.

Daarnaast is voorfinanciering een belangrijk item. Het opstellen van een aanvraag is arbeidsintensief en de kosten liggen bij benadering gemiddeld tussen de € 25.000 - € 50.000 euro. Dit kan voor partijen een drempel vormen om projecten (mede) te ontwikkelen.

4. Realisatie van sterke netwerken

Het realiseren en onderhouden van sterke netwerken is om meerdere redenen een randvoorwaarde. Ten eerste is de Provincie gelet op netwerkprocessen mede afhankelijk van anderen om beleidsambities te realiseren. Ten tweede verlangen Europese programma's conform de doeltelling van de Europese Unie dat in projecten wordt samengewerkt met andere partijen, al dan niet over de Provincie- en landgrens heen. Dit zorgt ervoor dat in de EU meer wordt samengewerkt om synergie te bereiken en om te voorkomen dat in diverse regio's dezelfde activiteiten worden uitgevoerd.

Een goed netwerk draagt er ook aan bij dat de Provincie gevraagd kan worden door andere partners om deel te nemen. In deze netwerken is het tevens van belang te screenen op 'meelifters', die zonder investeringsinspanning en planvorming meeliften in de programma's.

Verder geldt dat de Provincie afhankelijk is van partijen van buiten de organisatie met betrekking tot het aangaan van Europese relaties en om te kunnen participeren in projecten. Geprobeerd wordt met de samenwerkende partners om de inhoud van Europese Programma's te beïnvloeden, maar het zijn uiteindelijk hoofdzakelijk actoren buiten de Provinciale organisatie die bepalen wat/hoe de belangstelling voor Europese financieringsmogelijkheden is en welke EU-bijdragen ten goede komen aan Zeeuwse projecten.

Tussen lokale overheden en de Provincie was er tot een paar jaar geleden een Zeeuws subsidieteam actief dat voornamelijk gericht was op informatieverstrekking over potentiële initiatieven en samenwerkingsvormen tussen de Zeeuwse overheden (Provincie, gemeenten en waterschap) en elkaar adviseren (zie kader).

Momenteel is de activiteit van het Zeeuws subsidieteam laag. De Provincie kijkt samen met het Overleg Zeeuwse Overheden om het subsidieteam een vervolg te geven, maar dat is tot op heden lastig

Zeeuws Subsidieteam

De Kring van Zeeuwse Secretarissen besloot in 2013 tot het oprichten van een Zeeuws Subsidie Team, waarin vertegenwoordigers van alle Zeeuwse overheidsorganisaties (de 13 Zeeuwse gemeenten plus Provincie Zeeland en Waterschap Scheldestromen) zitting hebben. Doel hiervan is om per organisatie meer kennis te verwerven over subsidieregelingen en subsidiemanagement, hoe subsidies te betrekken in projecten en programma's en binnen de deelnemende organisaties de kennis over subsidies breder te verspreiden. De deelnemers aan het Zeeuws Subsidie Team fungeren hiertoe als ambassadeurs in hun organisatie.

gebleken. Gezien de afbakening van dit onderzoek is hier geen nader onderzoek naar verricht. De laatste stand van zaken is dat een bestuurlijke uitvraag is gedaan naar de Zeeuwse lokale overheden wat hun ambities zijn op het terrein van samenwerking.

Een kanttekening is dat samenwerken in netwerken vraagt om afstemming ten behoeve van consensus met andere partijen en dus een bestuurlijke en ambtelijke voorinvestering die tijd en aandacht vraagt. De provincie Zeeland kan zich inspannen voor een doorstart van het Zeeuws subsidieteam, maar andere partners moeten er eveneens voor open staan en aan bijdragen.

5. Voldoende kennis, kunde en samenwerking in de Provinciale organisatie

Om adequaat Europese middelen te benutten is het cruciaal voldoende zicht te hebben en te houden op ontwikkelingen zowel vanuit de EU als uit het Zeeuwse, zodat anticiperend te werk kan worden gegaan. Of het vanzelfsprekend is dat in reguliere werkprocessen binnen de provinciale opgaven zorgvuldig en gemotiveerd wordt gecheckt of er aansluiting is met EU-programma's, hoeft geen gegeven te zijn. Hetzelfde geldt voor een actieve houding, wanneer zich kansen voordoen. EU-middelen benutten is vanuit de praktijk gezien ook een kwestie van het gewoon doen (oplettende ambtenaar) en een alerte mentaliteit binnen de organisatie stimuleren. Idealiter is kennis en kunde over het benutten van EU-middelen vanaf een centrale plek georganiseerd én werken binnen de provincie diverse organisatieonderdelen goed met elkaar samen (Beleidsinhoudelijke teams, team Europa, cluster grensoverschrijdende samenwerking en afdeling financiën).

6. Capaciteit in de Provinciale organisatie

Een aanvraag voor EU-middelen kan alleen succesvol zijn als er genoeg capaciteit beschikbaar is. Een succesvolle subsidieaanvraag vraagt een aanzienlijke inzet, dat in de praktijk een veel voorkomende reden is om niet voor elke subsidiemogelijkheid een aanvraag in te dienen. Capaciteit is zowel van belang voor het projectontwikkend vermogen als voor de adsorptiecapaciteit (zie kader).

Projectontwikkeland vermogen en absorptiecapaciteit

Projectontwikkeland vermogen: het vermogen om een project te ontwikkelen of daaraan bij te dragen dat voldoet aan de eisen van een Europees programma, zoals het realiseren van voldoende impact/innovatie, inbrengen van expertise, samenwerking tussen internationale/-regionale partijen en bijdrage aan inhoudelijke doelstellingen/transities. Hiervoor is het nodig dat Europese kansen gemonitord worden, een netwerk opgebouwd en onderhouden wordt, er bestuurlijke aandacht en sturing is en men bekwaam is in het schrijven van aanvragen

Absorptiecapaciteit: de capaciteit in termen van personeel/kennis en kunde, zowel administratief als inhoudelijk om een project uit te kunnen voeren, na honorering van een projectaanvraag.

7. Adequate communicatie/profilering

De randvoorwaarde adequate communicatie/profilering is van belang om verbinding te houden/maken met (potentiële) samenwerkingspartners en deze te stimuleren tot het opstellen van projectplannen. De provincie benut als eigen organisatie een gering deel van de Europese middelen die beschikbaar zijn. Het merendeel is van toepassing en wordt aangevraagd door andere overheden (gemeenten & waterschap), kennisinstellingen, bedrijven en maatschappelijke instellingen. De provincie heeft een adviserende/informerende rol richting deze partijen. Daarbij is het van belang dat zij in staat is om zich goed naar buiten te profileren als bijvoorbeeld sparringpartner.

8. Benutten van Governance

De randvoorwaarde 'benutten van governance' is belangrijk, omdat naarmate de behoefte van Zeeuwse partijen beter is vertaald in de regionale Europese programma's, dat ervoor zorgt dat zij meer kansrijk zijn om daadwerkelijk bij openstellingen Europese middelen te benutten. De formele rol van de Provincie Zeeland in de regionale programma's biedt de mogelijkheid om daar invloed op uit te oefenen.

Intern in de Provinciale organisatie is het van belang dat een Europeat team gevoed wordt met kennis vanuit de inhoudelijke opgaven over wat er belangrijk is, zodat zij dat kunnen meenemen bij het benutten van de governancerol in de regionale Europese programma's.

9. Benutten van Lobbypositie

Lobby is een instrument dat de netwerken op beleidsniveau helpt om effectief te zijn. Een goed georganiseerde lobby kan nieuwe subsidiemogelijkheden creëren en behouden en draagt bij aan de informatievoorziening richting de Provincie, zodat die kan anticiperen op ontwikkelingen binnen de Europese Unie. De lobby vindt plaats vanuit de speerpunten die volgen uit beleidsprogramma's en daarop gebaseerde strategie. Zowel in Den Haag en Brussel worden zaken besloten over de Europese Programma's. Daarom zijn beide lobbyplaatsen relevant en is het belangrijk dat zij samenwerking zoeken.

3.3 HOE ZIJN DE RANDVOORWAARDEN GEBORGD BIJ DE PROVINCIE ZEELAND IN DE PRAKTIJK?

De beoordeling en bevindingen van de rekenkamer over hoe de randvoorwaarden door/in de Provincie Zeeland zijn geborgd is samengevat in onderstaande tabel.

Voor de toetsing aan de normen wordt de volgende classificering gebruikt:

- : De randvoorwaarde is volledig geborgd, er is geen verbeterpotentieel (donkergroen)
- : De randvoorwaarde is geborgd, gekozen kan worden voor verdere optimalisatie (groen)
- : De randvoorwaarde is gedeeltelijk geborgd, doorontwikkeling is gewenst (geel)

- : De randvoorwaarde is incidenteel geborgd, verbeteringen dienen zo snel mogelijk te worden doorgevoerd (oranje).
- : De randvoorwaarde is in het geheel niet aanwezig, verbeteringen zijn dringend nodig (rood).
- : Er kan geen oordeel gegeven worden over de randvoorwaarde (grijs).

Tekst gaat verder op volgende pagina.

Randvoorwaarde	Oordeel rekenkamer	Toelichting
1. Adequaate beleids- en afwegingskader Beleidskaders van PS richten zich op het benutten van Europese middelen en daarvoor te maken afwegingen.	Gedeeltelijk geborgd, doorontwikkeling gewenst 	De bij het onderzoek betrokken beleidskaders van de Provincie Zeeland maken duidelijk waar voor de Provincie de bestuurlijke prioriteiten liggen en verwijzen nagenoeg allemaal het benutten van Europese middelen als middel om de gestelde doelen te bereiken. Doorontwikkeling is wenselijk waar het gaat om: • Het leggen van de koppeling tussen beleidskaders, EU middelen benutten en acties in de begroting. • Het vaststellen van een afwegingskader door PS voor het benutten van Europese middelen.
2. Adequaate strategisch inspelen Gedeputeerde Staten spelen adequaat strategisch in op het benutten van Europese middelen.	Gedeeltelijk geborgd, doorontwikkeling gewenst 	Op de thema's die door de rekenkamer in het onderzoek zijn betrokken, wordt allemaal strategisch ingezet op het al dan niet benutten van Europese middelen. Doorontwikkeling is gewenst gezien het feit dat het strategisch kader niet overal vast is gelegd en het strategisch kader dat wel vast is gelegd en waaraan GS zijn geëngageerd niet organisatiebreed tot stand is gekomen en aan de acties beperkt eigenaarschap is toebedeeld.
3. Voor- en cofinanciering is aanwezig Voor- en Co-financieringsmiddelen zijn beschikbaar om te kunnen participeren in Europese programma's.	Gedeeltelijk geborgd, doorontwikkeling gewenst 	Cofinanciering vormt geen belemmering om Europese programma's optimaal te benutten. Doorontwikkeling is gewenst voor wat betreft het intern in de Provinciale organisatie communiceren hoe de financiële verrekening van Europese middelen plaatsvindt. Ander verbeterpotentieel ligt in het nader introduceren van een instrument dat voor minder daadkrachtige partijen de aanvraagkosten (deels) kan voorfinancieren. Voor OPZuid wordt hier sinds kort mee geëxperimenteerd in samenwerking met Impuls Zeeland.
4. Realisatie van sterke netwerken Netwerken worden gerealiseerd en onderhouden gelet op de EU-strategie, zowel regionaal en internationaal.	Gedeeltelijk geborgd, doorontwikkeling gewenst 	De netwerken zijn gerealiseerd en worden onderhouden zoals beoogd in de Europa strategie. Een uitzondering vormt het Zeeuws subsidieteam. Meerwaarde is om bij zo'n team, naast overheden, ook andere triple helixpartijen te betrekken. Voor de Provincie Zeeland is het een gemis dat de intensiteit van het Zeeuws subsidieteam laag is. Voor de Provincie was het netwerk niet alleen een plaats waar om collega overheden te enthousiasmeren, informeren en adviseren, maar ook een 'vindplaats' voor ontwikkelingen en een platform om

		samenhang aan te brengen. Nu zijn er veel losse contacten, vanuit ieder Programma en dat functioneert ook wel, maar de situatie wordt niet als optimaal ervaren. Tevens zou een subsidieteam ook strategisch kunnen werken door projecten en initiatieven rond een thema samen te voegen om daar dan in één groot project aan te werken en daarmee het volume te vergroten, evenals de efficiency.
5. Kennis, kunde en samenwerking in de Provinciale organisatie De kennis, kunde en samenwerking in de Provinciale organisatie rond Europese subsidies is geborgd.	Gedeeltelijk geborgd, doorontwikkeling gewenst 	Binnen het Europeatteam van de Provincie Zeeland is kennis over de in Zeeland meest voorkomende Europese programma's aanwezig. Deze kennis wordt gedeeld met andere organisatieonderdelen, conform de Europastrategie en Europaverbinders binnen de programmadirecties. Ook binnen de Provinciale programma's is er waar dat nodig geacht wordt kennis over EU subsidiemogelijkheden aanwezig en/of deze is recent aangetrokken. Er is tevens gestart met het verder vergroten van de kennis door het mogelijk inzetten van andere financieringsmogelijkheden buiten de regionale programma's. Verbeterpotentieel is erin gelegen om de ingezette manier van werken vast te houden en verder te borgen in de organisatie. Het blijven participeren en initiëren van Europese projecten vergroot de kennis in de organisatie. Aandachtspunt is het kijken naar het totaal aan financieringsmogelijkheden, ook buiten de regionale Europese programma's.
6. Capaciteit in de Provinciale organisatie De kwantitatieve en kwalitatieve capaciteit binnen programma's is aanwezig om Europese programma's te benutten.	Er kan niet getoetst worden aan de norm 	Er kan niet getoetst worden of er voldoende capaciteit aanwezig is. Daarvoor ontbreekt een normatief kader, gezien er geen organisatiebrede Europastrategie is met capaciteitsraming en beschrijving van de competenties.
7. Adequate profilering/communicatie De communicatie/profilering naar buiten toe door de Provincie wordt ingevuld zoals werd beoogd in de Europastrategie.	Geborgd, kansen tot verdere optimalisatie 	De communicatie/profilering naar buiten en advisering wordt uitgevoerd zoals beoogd in de Europastrategie. Kansen tot verdere optimalisatie zijn gelegen in het meer nadrukkelijk profileren in Zeeland én Brussel en inzetten op meer verwijzingen in media met goede voorbeelden.

8. Benutten van governance De governance gericht op de EU-Programmaperiode 2021-2027 wordt ingevuld zoals beoogd, daarbij wordt tijdig ingespeeld op tussentijdse ontwikkelingen en er gaat aandacht uit naar de Programmaperiode na 2027.	Geborgd, uit het onderzoek blijkt geen verbeterpotentieel 	De Provincie Zeeland was betrokken bij de governance van bestaande regionale programma's Interreg, POP3/NSP en OPZuid, zoals wordt beoogd in de Europastrategie. GS, danwel de ambtelijke organisatie voeren de besluitvormende, toezichthoudende en adviserende/beleidsvormende taken uit zoals daarin is beschreven. Tevens is de rol gepakt bij nieuwe ontwikkelingen (bijvoorbeeld React EU en JTF) en er gaat via de ambtelijke netwerken aandacht uit naar de Programmaperiode na 2027.
9. Benutten Lobbypositie	Geborgd, verdere optimalisatie mogelijk 	De Zeeuwse lobbyfunctie functioneert zoals beoogd wordt in de Europastrategie. Zoals daarin beschreven fungeert de lobbyist in het systeem van subsidieverwerving als Linking Pin tussen het Europese speelveld en het speelveld in Zeeland. Het Huis van Nederlandse Provincies waar Zeeland deel vanuit maakt, vormt een platform voor gezamenlijke belangenbehartiging. Het beeld in het onderzoek is dat waar dat relevant was op het terrein van Europese programma's, er lobby is geweest. Optimalisatie is gelegen in het in lijn brengen van lobbycapaciteit met de Provinciale ambities.

Tabel 5. Beoordeling aanwezigheid randvoorwaarden Provincie Zeeland om optimaal Europese subsidies te benutten

3.4 HOE ZIJN PROVINCIALE STATEN BETROKKEN EN WERDEN ZIJ DOOR GS GEÏNFORMEERD?

Het thema benutten van Europese middelen komt als zelfstandig beleidsonderwerp in brede zin niet structureel terug op de agenda van Provinciale Staten voor besluitvorming. Wel komt het onderwerp af en toe terug op de agenda van de Statencommissie Economie ter bespreking, op momenten dat Provinciale Staten door Gedeputeerde Staten worden geïnformeerd via monitoringsrapportages, EU-strategie en/of de cofinanciering die beschikbaar gesteld wordt ten behoeve van OPZuid en POP3/NSP.

Het valt op dat het onderwerp Europese subsidies behandeld wordt in de Statencommissie Economie, terwijl over het algemeen bij de hedendaagse Europese programma's in brede zin maatschappelijke transities centraal staan. Als mogelijk in te zetten financieel instrument is Europese subsidies het thema economie, of daaraan verwante beleidsonderwerpen gaan overstijgen gaandeweg de jaren. De keuze is aan Provinciale Staten om af te wegen welke Statencommissie van de Provincie Zeeland passend is bij de thematische ontwikkeling die Europese programma's doorgemaakt hebben.

Informatieverstrekking van GS aan PS

Onderstaande tabel beschrijft de informatieverstrekking door GS aan PS via informatiebrieven.

Thema	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Totaal
Monitoringsinformatie ERAC	1	2	1		1		5
EU-strategie en update daarvan		1	2		1		4
POP3/NSP	1	1	4	1	3	1	11
OPZuid				1	2	2	5
Interreg				1			1
JTF							0
Antwoord Artikel 44 vragen						1	1

Tabel 6. Aantal keer dat Gedeputeerde Staten Provinciale Staten informeerden over het benutten van Europese middelen via informatiebrieven.

PS ontvangen van GS periodiek (ongeveer jaarlijks) gegevens over het benutten van Europese programma's door actoren uit het grondgebied Zeeland (zogenoeten ERAC rapportages). Naast de ERAC monitoringsrapportages worden PS één of meerdere keren per jaar door GS geïnformeerd over het benutten van de Europese programma's onder regionale regie wat betreft de programma's POP3/NSP en OPZuid. Voor POP3/NSP lag de nadruk van de informatieverstrekking op het tot stand komen van het nieuwe Nationaal Strategisch Plan en de Provinciale rol en inbreng daarbij. Bij OPZuid was naast ook dit aspect ook informatie hoe het programma in de praktijk benut wordt (aantal openstellingen, benodigde cofinanciering, ingediende Zeeuwse projecten en % daarvan gehonoreerd). De informatieverstrekking over de Interregprogramma's en JTF door GS blijft achter in vergelijking met OPZUID en POP3/NSP.

3.5 IS ER MOGELIJK SPRAKE VAN ONDERBENUT POTENTIEEL (AL DAN NIET MEETBAAR KWANTITATIEF)?

Het blijkt lastig objectief vast te stellen of er in kwantitatief financiële zin sprake is van voldoende benutting van Europese middelen, aangezien Provinciale Staten geen gemeenschappelijk kwantitatief kader vastgesteld hebben om aan te toetsen. Met andere woorden: wat is voldoende, tegen welke maatstaf wordt dit gemeten? Deze constatering geldt zowel voor de prestaties van de Provincie Zeeland als organisatie zelf als voor de prestaties in het geografisch gebied Zeeland.

Het POP3-programma vormt een uitzondering op deze bevinding. Voor dit Europees programma is in Zeeland optimaal, zelfs maximaal gebruik gemaakt van de middelen die voor Zeeland beschikbaar zijn binnen het POP3-programma. Dit wordt ook financieel onderbouwd met monitoringsinformatie. Het volledige bedrag aan Europese middelen voor Zeeland uit POP3 werd benut.

In het onderzoek komt naar voren dat er een paar informele streefwaarden in omloop zijn voor het benutten van Europese middelen. Hoewel niet door PS en/of GS of anderszins op andere niveaus bestuur bekrachtigd, is er voor OPZuid (1/6 deel) en Interreg Vlaanderen-Nederland (1/12 deel) een streefwaarde van een bepaald beschikbare budget dat ten goede zou komen aan Zeeuwse participanten, zonder buiten programmakaders te treden.

Om een beeld te krijgen is er getoetst aan deze streefwaarden met berekeningen aan de hand van monitoringsgegevens die de rekenkamer tot haar beschikking had.¹⁰ Onderstaande tabel laat zien dat de streefwaarden wisselend gehaald worden. Dit betekent niet direct dat er ook zeker sprake is van onderbenut potentieel. Zeeland concurreert binnen alle Europese programma's met andere regio's. Het projectontwikkeland vermogen en/of absorptiecapaciteit binnen Zeeland bepalen de mate waarin de Europese middelen worden benut, niet het aanbod aan middelen.

Europees Programma	Periode	Streefwaarde Zeeland	EU-subsidie aan Zeeuwse projecten	Streefwaarde Zeeland gerealiseerd
OPZUID	2014 – 2020	€ 18,3 miljoen	€ 9 miljoen	49 %
OPZUID React-EU	2021	€ 8,25 miljoen	€ 6,6 miljoen	80 %
Interreg Vlaanderen-Nederland	2014 - 2020	€ 12,7 miljoen	€ 10 miljoen	79%
OPZuid	2022 - 2023 ¹¹	€ 8,6 miljoen	€ 4,6 miljoen	54 %
Interreg Vlaanderen-Nederland	2021 – 2023 ¹²	€ 10,5 miljoen	€ 11,9 miljoen	113 %
POP3	2014-2020	€ 28,47 miljoen	€ 28,47 miljoen	100%

Tabel 7. Analyse realisatie van streefwaarden benutten Europese middelen Provincie Zeeland

Kwalitatief beeld organisatie provincie Zeeland

¹⁰ (ERAC, peildatum 1 maart 2024, waar nodig gecorrigeerd in ambtelijk wederhoor).

¹¹ Gebaseerd op de resultaten van de najaarsopenstelling 2022 en voorjaarsopenstelling 2023.

¹² Gebaseerd op de eerste en tweede call. Gegevens derde call nog niet meegerekend (nog niet beschikbaar).

Europese middelen worden breed in de organisatie beschouwd als één van de instrumenten die ingezet kunnen worden om maatschappelijke doelen te realiseren als dat passend is, maar het benutten daarvan wordt niet beschouwd als een doel op zich. Beleidsambtenaren, al dan niet in samenspraak met managers wegen de argumenten voor en tegen af vanuit kansrijkheid, hun expertise, de Provinciale rol, bestuurlijke ambities, persoonlijke drive en beschikbare capaciteit.

Het beeld dat de rekenkamer heeft, na het voeren van de gespreken in het kader van dit onderzoek, is dat het projectontwikkeland vermogen aan het toenemen is. Door het ingezette opgavegericht werken binnen de Provinciale organisatie vanaf 2017 is de focus verbreed naar de grote maatschappelijke opgaven. Deze verbreding naar maatschappelijke opgaven leidde tot een grotere overlap met Europese programma's en de doelen van Europees beleid. De afgelopen jaren is de capaciteit in de organisatie aanzienlijk toegenomen, waardoor er beleidsmatig ook meer ruimte ontstaan is voor deelname en het leiden van Europese projecten en werden vanuit het beginsel van 'samen werken aan maatschappelijk opgaven' regionale netwerken en verbindingen versterkt, zoals het faciliteren van kennis en innovatienetwerken.

Kwalitatief beeld benutting EU middelen in geografisch gebied Zeeland

Wat betreft het geografisch gebied Zeeland is de bevinding van de rekenkamer dat er verschillende beelden zijn over hoe optimaal de benutting van Europese Programma's is. Aan het begrip 'optimale benutting van Europese middelen', zoals het streven van GS is in de Europastrategie, kan niet eenduidig afgemeten worden, of het beleid doeltreffend is.

Het gaat 'zeker niet slecht in Zeeland', is het beeld dat grosso modo uit de interviews naar voren komt. Zeker binnen de Provinciale organisatie is overwegend het oordeel dat de benutting optimaal is, dat de inzet wordt geleverd die geleverd moet worden en dat er geen noodzaak is om als Provincie het anders te gaan doen. Er zijn ook betrokkenen die meer kritisch zijn op de prestaties. Vanuit dat beeld zijn de prestaties variërend optimaal, omdat er nog niet overal inzet is op het niveau dat nodig is wanneer de lange termijn agenda's van de maatschappelijke opgaven in ogenschouw genomen worden. In Zeeland zijn er partijen die heel goed de weg weten te vinden naar de Europese programma's, daarin ook succesvol zijn. Maar er zijn ook partijen waarvoor dit veel ingewikkelder is, het niet kunnen en/of het niet doen, zowel bij de (semi)overheid als het bedrijfsleven.

Een waarneming van de rekenkamer is dat het gesprek steeds minder gaat over de vraag of Zeeland geld laat liggen in Europese programma's. Als belangrijker wordt de vraag ervaren, hoe geld goed 'weg te zetten' is in Zeeland door partijen. Het absorptievermogen van Zeeuwse partijen is afgelopen jaren op de proef gesteld, vanuit Europa bijvoorbeeld door het Coronaherstelfond met React-EU en de komst van JTF. Er zijn niet alleen vanuit Europa, maar ook vanuit de Rijksoverheid, steeds meer programma's die middelen beschikbaar stellen voor Zeeland.

Voor de korte termijn ziet de rekenkamer inderdaad ook de vraag hoe de gelden die Zeeland ter beschikking heeft, kunnen landen in projecten (output) en daarmee de inzet op de maatschappelijke doelen ondersteunen (outcome). Maar kijkend naar de lange termijn zijn de opgaven dusdanig groot voor Zeeland, dat ook het adequaat kunnen verwerven van Europese middelen relevant blijft. Tevens bieden Europese programma's niet alleen geld, maar ook de kans om de oriëntatie op de Europese agenda te vergroten en kennis te ontwikkelen.

Met het oog op deze lange termijn is het van belang om naast verbetering van wat er is, ook fundamentele strategische vragen te blijven stellen: Waar zitten onze grootste uitdagingen, waar kunnen we het geld vanuit Europa optimaal inzetten en daarmee onze partners aan ons binden en hebben we de juiste mensen kwalitatief/kwantitatief? Organisaties individueel, maar ook als gebied Zeeland moeten niet van openstelling naar openstelling reageren, maar zorgen voor een portfolio aan projecten op basis van de Provinciale ambities en afwegingskaders.

3.6 WAT ZIJN DE STURINGSMOGELIJKHEDEN VOOR PROVINCIALE STATEN?

De sturingsmogelijkheden van Provinciale Staten liggen vooral bij het bijdragen aan het verbeteren van de borging van een aantal randvoorwaarden die een rol spelen bij het benutten van Europese middelen. Dit zowel vanuit de kaderstellende rol als vanuit het budgetrecht van Provinciale Staten. Hier moet men denken aan het benoemen van prestaties vertaald naar acties in de beleidskaders en daar GS in ondersteunen met voldoende financiële middelen. De controlerende rol biedt Provinciale Staten vervolgens te sturen op basis van monitoring en evaluatie gegevens, aangeleverd door GS.

Daarnaast ziet de rekenkamer voor leden van Provinciale Staten nog een andere rol weggelegd: die van ambassadeur om programma's optimaal te benutten in Zeeland waar die bijdragen aan maatschappelijke opgaven.

Binnen de governance van Europese programma's zijn de sturingsmogelijkheden van PS gering. De afspraken rond de governance is het resultaat van afspraken tussen alle deelnemende regio's, het Rijk en de Europese Unie. Datzelfde geldt voor de verdeling van de middelen die toegekend worden aan de Programma's door de Europese Unie en de verdeling van middelen binnen de lidstaat Nederland. De invloed van een afzonderlijke Provincie als Zeeland in deze processen is zeer beperkt. Dat maakt ook dat hier geen directe sturingsmogelijkheden voor Provinciale Staten worden gezien.

Ter inspiratie zijn in dit hoofdstuk good practices belicht bij twee andere provincies: de beleidscyclus van het internationale beleid van de Provincie Zuid-Holland en het Europact Fryslân.

Provincie Zuid-Holland: Beleidscyclus internationaal beleid

Provinciale Staten van Zuid-Holland stellen elk collegeperiode een [internationale strategie](#) vast. Hierin is omschreven waar de provincie Zuid-Holland internationaal inhoudelijk op inzet en welke middelen daaraan gekoppeld zijn. Tevens wordt jaarlijks een [internationale vooruitblik](#) gepubliceerd, waarin de Provinciale inzet nader wordt gespecificeerd. Elke vier jaar wordt de internationale strategie geëvalueerd. De evaluatie levert input voor het nieuw op te stellen beleid. In de [begroting](#) en [jaarstukken](#) van de Provincie is een aparte paragraaf opgenomen die ingaat op het benutten van EU-middelen.

Afwegingskader

In de internationale strategie van de Provincie Zuid-Holland is een afwegingskader opgenomen voor het gebruik van het instrument Europese subsidies.

Stap 1. Inhoudelijke Provinciale opgave staat centraal

Zonder heldere prioriteiten en focus kunnen er geen concrete doelen worden gesteld/behaald. Bij de inhoudelijke opgaven dient gekeken te worden naar de mate waarin een activiteit past binnen de vastgestelde Provinciale ambities, hoe concreet die is en of de Provincie de aangewezen partij is om een activiteit op te pakken.

Stap 2. Bestuurlijk draagvlak/ambitie

Het is essentieel dat er bestuurlijke ambitie is vanwege het draagvlak om activiteiten te ontplooiën.

Stap 3. Partnerschappen en samenwerken

Het moet mogelijk zijn om partnerschappen aan te gaan rond een bepaalde activiteit. Door samenwerking met provinciale en Europese partners heeft de Provincie Zuid-Holland meer invloed en de nodige daadkracht om de internationalisering van de regio optimaal te bevorderen. Partnerschappen maken signaleringen efficiënter en vormen de basis voor een succesvolle lobby of projectaanvraag. Het is daarom van belang om na te gaan of er voldoende relevante partners betrokken kunnen worden bij een activiteit.

Stap 4. Capaciteit van medewerkers en middelen

Activiteiten kunnen alleen goed uitgevoerd worden als er voldoende personele capaciteit, toewijding en financiële middelen zijn binnen de organisatie. Zuid-Holland stelt dat eigenaarschap bij vakinhoudelijke afdelingen is cruciaal voor succes, zij moeten zorgen voor het doel en de gewenste resultaten. Dit vraagt om de juiste kennis en vaardigheden van beleidsmedewerkers. Denk hierbij ook aan de vaardigheid om te verbinden. Omdat ambtelijke capaciteit beperkt is, moet focus gebracht worden in de opgaves.

Provincie Friesland: Europapact Fryslân

In de Provincie Friesland zijn alle 18 Friese gemeenten, de Provincie Friesland, ROC Friese Poort, ROC Friesland College en de NHL Stenden Hogeschool in 2022 een [samenwerking](#) aangegaan om beter de Europese subsidiemogelijkheden te benutten.¹³ Als gevolg is het [Europapact Fryslân](#) opgericht. Het Europapact Fryslân is een uitvoeringsorganisatie van 4,2 fte. Het doel is om de ontwikkeling en

¹³ Zie ook: [Definitief-ontwerp-Friese-Projecten-Machine-16-12-2020.pdf \(europapact.frl\)](#)

verwerving van Europese projecten in Friesland een forse impuls te geven, nadat er geconstateerd was dat de bestaande menskracht en middelen die in Friesland gemobiliseerd konden worden daartoe niet in staat waren. Het Europapact vergroot het aantal mensen met de juiste kwalificaties en de beschikbare middelen en brengt die bij elkaar.

Het Europapact richt zich met zijn activiteiten op drie pijlers: EU calls en tenders, projectontwikkeling en uitvoering en EU netwerken en coalities (zie onderstaande figuur).

Figuur 2: Activiteiten Europapact Provincie Friesland (bron: [Link](#))

- Het Europapact Fryslân verzorgt cursussen voor overheid, marktpartijen en het onderwijs met tips en trics over het ontwikkelen van Europese financieringsaanvragen, geeft gratis advies aan potentiële aanvragers en borgt kennisontwikkeling.
- Het Europapact Fryslân behoudt overzicht op Friese projectideeën en projecten, verbindt ze en jaagt deze aan.
- Het Europapact Fryslân verstrekt [vouchers](#) tussen de € 2.500 en € 40.000 aan overheden, kennis- en onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties die een projectvoorstel voor een samenwerkingsproject willen ontwikkelen en indienen.
- Het Europapact brengt strategische partners in beeld en hun internationale netwerken en verstrekt vouchers van maximaal € 30.000 om netwerkvorming te stimuleren ten gunste van projectontwikkeling, EU-programma en EU-beleidsbeïnvloeding.

Conclusie

Organisaties doorlopen verschillende fasen bij het benutten van kansen die Europese programma's bieden. Illustratief kan dat proces beschouwd worden als het omhoog lopen op een ladder (zie onderstaande figuur).

Figuur 3: Ladder van Europeanisering (bron: Vollaard et al. 2023): [Link](#)

Sinds het vorige onderzoek van de rekenkamer over dit onderwerp (het jaar 2015) zijn er stappen voorwaarts gezet door de Provincie Zeeland op deze ladder. De organisatie is sindsdien versterkt op diverse onderdelen. In de meeste beleidskaders is het benutten van Europese middelen tegenwoordig terug te vinden. Gedeputeerde Staten stelden een Europastrategie vast in 2021 en informeren Provinciale Staten regelmatig over ontwikkelingen bij Europese programma's en de stand van zaken bij het benutten daarvan. Bovendien worden andere Zeeuwse partijen door de Provincie geïnformeerd en geholpen om de Europese middelen te benutten. Europa is daarmee voor een belangrijk deel vanzelfsprekend in het beleid en organisatie van de Provincie.

Er is echter ook verbeterpotentieel. Het is belangrijk om de ingezette koers vast te houden als Provincie. Het doel is immers om Europese middelen optimaal te benutten, zowel intern bij het benutten van de middelen als organisatie zelf als ook in de netwerken bij het gezamenlijk werken aan de maatschappelijke opgaven van Zeeland. De analyse in dit onderzoek biedt aanknopingspunten om door te ontwikkelen op de gebieden waar de borging van randvoorwaarden nog niet optimaal is:

1. De Provincie Zeeland heeft het een beperkt uitgewerkt afwegingskader voor het beleidsinstrument 'Europese subsidies'.
2. De bekendheid en het draagvlak voor de huidige Europastrategie is in de Provinciale organisatie beperkt.
3. Er zijn thans op beperkte schaal voorfinancieringsmogelijkheden voor minder daadkrachtige potentiële aanvragers van EU-subsidie.
4. De samenwerking tussen overheden in de vorm van een Zeeuws subsidieteam heeft een lage intensiteit en maatschappelijke organisaties (onderwijs en kennisinstellingen) zijn daar niet direct op aangesloten.
5. De jaarlijkse monitoring van GS op het gebied van Europese subsidies is voor verbetering vatbaar. Het inzicht kan worden vergroot door inzicht te geven in:
 - a. alle door de Provincie verstrekte cofinanciering aan Europese projecten, uitgesplitst per Europees programma
 - b. het stellen van streefwaarden en de mate waarin deze bereikt worden
 - c. juistheid van de informatie over verworven middelen.
6. Er is niet geborgd dat de beleidsinzet periodiek wordt geëvalueerd.

7. De materie is complex. Er is niet geborgd dat Statenleden periodiek geïnformeerd worden over de werking van Europese programma's en de Provinciale rol daarbij.

Aanbevelingen

Gelet op het voorgaande geeft de rekenkamer aan Provinciale Staten de volgende aanbevelingen:

1. Geef Gedeputeerde Staten opdracht om een Zeeuws afwegingskader op te stellen over hoe en wanneer er wel/niet ingezet dient te worden op het benutten van Europese middelen en leg dat voor vaststelling voor aan PS. De good practice uit de provincie Zuid-Holland biedt een voorbeeld.
2. Geef Gedeputeerde Staten opdracht om de Europastrategie te actualiseren, waarbij gebruik gemaakt wordt van de handvatten die volgen uit dit onderzoek.

Handvatten Europastrategie

- Breng focus aan op thema's/opgaven die volgen uit beleidskaders en bestuurlijke prioriteiten.
- Stel de nieuwe Europastrategie op met betrokkenheid van alle relevante organisatieonderdelen binnen de Provincie Zeeland.
- Definieer per thema/opgave en de potentiële projecten daarbinnen de Provinciale rol, zoals het stimuleren/faciliteren, het zicht houden op ontwikkelingen en het verbinden en aanjagen in de regio.
- Breng voor deze thema's/opgaven relevante externe stakeholders in kaart en bouw als Provincie in samenspraak met deze stakeholders een projectportfolio op.
- Breng de te verwachten baten uit Europese programma's in beeld en weeg deze af tegen de kosten.
- Koppel mogelijke financiering niet alleen aan de regionale Europese programma's, maar bezie ook andere financieringsmogelijkheden zoals Programma's met Europese regie.
- Koppel eigenaarschap aan acties die volgen uit de strategie.
- Betrek ook relevante managers bij het opstellen van de Europastrategie en maak een raming van de capaciteit (kwalitatief/kwantitatief die nodig is voor het uitvoeren van de Provinciale rol.
- Neem in de strategie een paragraaf op over monitoring en evaluatie. Betrek bij de evaluatie ook of de communicatie instrumenten effectief zijn gezien vanuit de doelgroepen.
- Neem in de strategie een paragraaf op over hoe PS geïnformeerd en betrokken blijven en ga daarover in gesprek met Provinciale Staten.

-
3. Verzoek GS om een voorstel aan te bieden voor financieringsmogelijkheden vast op voorstel GS voor minder daadkrachtige aanvragers van Europese subsidies.
 4. Geef GS opdracht om zich in te spannen voor een Zeeuwsbreed subsidieteam dat dient als landingsplaats voor informatie-uitwisseling en afstemming over en stimulering van projectideeën en voorstellen.
 5. Geef GS opdracht om de jaarlijkse monitoring naar een hoger niveau te brengen met daarbij aandacht voor streefwaarden, de cofinanciering die door de Provincie bijgedragen wordt aan Zeeuwse projecten en juistheid van gegevens. Agendeer de monitoringsrapportage jaarlijks in de Commissie Bestuur.
 6. Geef GS opdracht om één keer per 7-jaarlijkse EU periode het Provinciale beleid gericht op het benutten van EU-programma's (toepassing afwegingskader en strategie) te evalueren en Provinciale Staten de resultaten daarvan toe te sturen.

7. Laat u minimaal één keer per Statenperiode middels bijvoorbeeld een presentatie informeren over de werking Europese programma's en ontwikkelen daaromtrent.

Gedeputeerde Staten

Abdij 8 4331BK Middelburg
Postbus 8001 4330 LA Middelburg
+31 118851011
IBAN NL03 BNGH 0236010567

Rekenkamer Zeeland
Postbus 8001
4330 LA Middelburg

Onderwerp
Bestuurlijke reactie op bestuurlijke nota
'Benutten EU-middelen'.

Zaaknummer
18548

Behandeld door

Verzonden

Middelburg, 28 mei 2024

Geachte voorzitter,

Met uw bestuurlijke nota 'Benutten van EU-middelen' geeft u adviezen en aanbevelingen over de doeltreffendheid van het benutten van Europese middelen om de ambities van de Provincie Zeeland te realiseren. In uw rapport komt u tot de conclusie dat sinds het vorige onderzoek van de rekenkamer in 2015 er stappen voorwaarts zijn gezet; Europa is voor een groot deel vanzelfsprekend geworden in het beleid van de organisatie. U constateert dat het grosso modo goed gaat en wij ervaren dit zelf ook zo. Wij herkennen ons dus in het beeld.

U geeft aan dat er ook verbeterpotentieel is. Wij delen uw conclusies. Wij zoeken altijd naar verbetering en we werken daarom met onze organisatie continu aan onze informatiepositie in Brussel en Den Haag als het gaat om Europese subsidies en financieringsprogramma's en de benutting hiervan in de provincie.

De bestuurlijke nota geeft als aanbeveling om de Europastrategie die organisatie breed van toepassing is, periodiek te evalueren en actualiseren. De vigerende Europastrategie staat beschreven in het koersdocument EU 2021-2027 die op 1 december 2020 door Gedeputeerde Staten (kenmerk:20036658) is vastgesteld en aan Provinciale Staten ter kennisname is voorgelegd. Begin 2025 staat er een **mid-term** evaluatie en actualisatie van het koersdocument gepland. Provinciale Staten zullen over de uitkomsten van deze evaluatie worden geïnformeerd. Met het oog op de volgende 7-jarige Europese programmaperiode die vanaf 2028 van start gaat zullen we op basis van de evaluatie en het nieuwe programma van de Europese Commissie een nieuwe Europastrategie opstellen, die ter vaststelling aan Provinciale Staten wordt voorgelegd.

Een van de aanbevelingen die u geeft is het vaststellen van een afwegingskader over hoe en wanneer er wel of niet Europese middelen benut dienen te worden. Tevens stelt u voor de personele capaciteit in de organisatie in lijn te brengen met de ambities. Onze insteek is dat het aanboren van Europese middelen in alle projecten en programma's verankerd moet worden. In de organisatie wordt momenteel aandacht besteed aan het informeren en opleiden van provinciale medewerkers. Zo is er een introductiecursus in ontwikkeling over Europese programma's voor nieuwe medewerkers, een meerdaagse cursus over Europese middelen voor beleidsmedewerkers die regelmatig op projectbasis werken en wordt er sinds 2023 gewerkt met de aanwezigheid van 'Europaverbinders' per beleidsdomein die als ambassadeur de verbinding leggen tussen het Europeatsteam en de beleidsteams. Tevens hebben wij ook (meer) aandacht voor de externe omgeving als het gaat om het faciliteren van Zeeuwse bedrijven en instellingen bij projectontwikkeling. Daarmee wordt de zichtbaarheid van Europa in de organisatie en de kennis over Europese instrumenten vergroot, met als resultaat dat Europese middelen nog beter bijdragen aan het versnellen van de Zeeuwse transitie. Deze acties zijn onderdeel van een nieuwe werkwijze waarbij Europa meer centraal staat en er bewuste afwegingen gemaakt worden of Europa kan bijdragen aan de (grote) Zeeuwse opgaven. Een en ander is wel begrensd door de absorptiecapaciteit van Zeeland; de bedrijven en instellingen die projecten moeten ontwikkelen en realiseren

Het realiseren van de Zeeuwse opgaven is niet enkel aan de organisatie Provincie Zeeland, dit doen wij samen met Zeeuwse organisaties en overheden. U geeft als aanbeveling om een Zeeuws breed subsidieteam op te stellen dat dient als landingsplaats voor informatie-uitwisseling en afstemming over en stimulering van projectideeën. Vanuit de Provinciale organisatie kan het initiatief genomen worden om het Zeeuws subsidieteam een duurzame doorstart te geven. De provinciale organisatie kan hierin een aanjaagfunctie vervullen, maar het succes is afhankelijk van de inspanning en het draagvlak van Zeeuwse stakeholders. Wij zullen dit in OZO verband overleggen. Een gezamenlijk team kan alleen tot stand komen als het een gedeelde verantwoordelijkheid is met de daaraan verbonden consequenties. Tevens blijft het Europesteam zich inspannen om op incidentele basis aan te haken en informatie te verstrekken over Europese financiële instrumenten via bestaande overlegstructuren.

U geeft de aanbeveling om voorfinancieringsmogelijkheden vast te stellen om minder draagkrachtige initiatiefnemers te ondersteunen bij het aanvragen van Europese middelen. Een dergelijk instrument is al gecreëerd voor het OP-Zuid programma. De eerste ervaringen zijn positief. Wanneer er budget beschikbaar wordt gesteld, dan zien wij kans om een dergelijke regeling uit te breiden naar andere Europese subsidieprogramma's.

In uw rapport heeft u aandacht voor de jaarlijkse monitoring en geeft u de aanbeveling om deze naar een hoger niveau te brengen, met daarbij aandacht voor streefwaarden, de verleende cofinanciering en juistheid van gegevens. Afgelopen jaren zijn Provinciale Staten minimaal één keer per jaar geïnformeerd aan de hand van de jaarlijkse ERAC-rapportage over toegekende Europese subsidies. Het verbeteren van de monitoring staat in het kader van de ~~mid~~-term evaluatie op de agenda van het Europesteam. Wij blijven Provinciale Staten uiteraard informeren en nemen de aanbevelingen mee in de evaluatie.

Als laatste aanbeveling geeft u aan om Provinciale Staten minimaal één keer per Statenperiode te informeren over de werking van Europese programma's en de ontwikkelingen daaromtrent. Wij pakken deze handschoen graag op. Bijvoorbeeld door in de vorm van een zicht op beleid sessie in gesprek te gaan met Provinciale Staten over de werking van de Europese Unie en de mogelijkheden die EU-middelen bieden in de realisatie van de Zeeuwse opgaven.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

drs. J.M.M. Polman
~~Voorzitter~~

drs. M.C.J. Franken
Secretaris-algemeen directeur

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.

✂-----

Behoort bij brief met zaaknummer:

2

De rekenkamer bedankt Gedeputeerde Staten voor hun reactie op het onderzoek en ziet met belangstelling de behandeling door Provinciale Staten tegemoet.